نامه به سردبیر

نقد مقاله:
رابطه انگیزش تحصیلی با سطح آمادگی یادگیری خودراهبر در دانشجویان پرستاری

حسین رنجبر*، حمیده دادخواه

مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی/ بهمن ۱۴۰۴؛ ۲۵ (۹): ۷۱ تا ۷۳

DOI: 10.48305/25.71

مقاله‌ای با عنوان «رابطه انگیزش تحصیلی با سطح آمادگی یادگیری خودراهبر در دانشجویان پرستاری» که در دوره ۲۵ و صفحات ۳۲ تا ۴۰ آن مجله وزین منتشر شده است، مرور گردید. این مطالعه یافته‌های بسیار مهم و ارزشمندی را در حوزه آموزش پرستاری ارائه می‌دهد؛ با این حال، ذکر چند نکته روش‌شناختی که می‌تواند به تقویت انسجام و اعتبارعلمی مقاله کمک کند، ضروری به نظر می‌رسد.

نخست با وجود آن‌که عنوان پژوهش به‌وضوح نشان‌دهنده مطالعه‌ای از نوع همبستگی می‌باشد، در بخش روش‌شناسی نوع مطالعه «توصیفی–مقطعی» معرفی شده و به طرح همبستگی اشاره‌ای نشده است. در پژوهش‌های پرستاری، مطالعاتی که به بررسی ارتباط بین متغیرها می‌پردازند و فاقد گروه مستقل و گروه مورد مقایسه هستند، در زمره مطالعات توصیفی از نوع همبستگی قرار می‌گیرند و نه صرفاً مطالعات مقطعی(۱). بنابراین، مناسب‌تر است طرح مطالعه در متن مقاله به‌صورت «توصیفی–همبستگی» ذکر شود تا همخوانی بیش‌تری با عنوان پژوهش داشته باشد.

نکته دوم مربوط به گزارش نتایج مطالعه در بخش چکیده می‌باشد. در مطالعه حاضر، برای بیان رابطه بین انگیزش تحصیلی و آمادگی یادگیری خودراهبر تنها مقدار P-value گزارش شده است. این روش برای تفسیر دقیق رابطه بین متغیرها کافی نیست؛ زیرا مقدار P-value تنها معنی‌داری/عدم معنی داری آماری بین متغیرها را نشان می‌دهد و شدت، جهت و میزان اهمیت عملی رابطه صرفاً با بیان و ارائه ضریب همبستگی(r) قابل ارزیابی است(۲). به‌عنوان مثال یک رابطه از نظر آماری می‌تواند معنی‌دار باشد (P < ۰.۰۵)، اما ضریب همبستگی آن ضعیف (r < ۰.۱) و از نظر علمی ارزش قابل توجهی نداشته باشد. بنابراین پیشنهاد می‌شود که همراه با P-value ضریب همبستگی اسپیرمن/پیرسون نیز گزارش شود. در مجموع، با آن که مطالعه حاضر به بررسی موضوعی مهم در حوزه آموزش پرستاری پرداخته است، توجه به نکات ذکر شده می‌تواند به تقویت اعتبار علمی مقاله و افزایش قدرت تفسیر نتایج پژوهش کمک قابل توجهی کند.

* **نویسنده مسؤول:** دکتر حسین رنجبر (دانشیار)، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه، تربت حیدریه، خراسان رضوی، ایران. ranjbarh1@gmail.com

حمیده دادخواه (دانشجوی کارشناسی ارشد)، گروه سلامت جامعه، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه، تربت حیدریه، ایران.
dadkhahhamide@gmail.com

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۴/۹/۲، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۲/۵

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-08]

[DOI: 10.48305/25.71]

منابع

1. Polit DF, Beck C. Essentials of nursing research: Appraising evidence for nursing practice. Philadelphia, Pennsylvania: Lippincott Williams & Wilkins; 2021.
2. Field A. Discovering statistics using IBM SPSS statistics. Thousand Oaks, California: SAGE publications; 2024.

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-08]

[DOI: 10.48305/25.71]

پاسخ به نقد مقاله:
رابطه انگیزش تحصیلی با سطح آمادگی یادگیری خودراهبر در دانشجویان پرستاری

الهه عبدالهی، محمدرضا یزدانخواه فرد*، فرحناز کمالی، مرضیه محمودی

ضمن قدردانی از دقت‌نظر و رویکرد نقادانه نسبت به مقاله «رابطه انگیزش تحصیلی با سطح آمادگی یادگیری خودراهبر در دانشجویان پرستاری»، توضیحات زیر به‌منظور تبیین جنبه‌های روش‌شناختی و آماری پژوهش، همراه با استناد به منابع معتبر، تقدیم می‌گردد.

مطابق تعاریف منابع معتبر روش تحقیق، مطالعه‌ای که داده‌های آن در یک مقطع زمانی واحد جمع‌آوری شود، «مقطعی» محسوب می‌شود(۱و۲). در پژوهش حاضر، هر دو متغیر انگیزش تحصیلی و آمادگی یادگیری خودراهبر در یک زمان از دانشجویان گردآوری شده‌اند؛ بنابراین مطالعه از نظر طراحی زمانی کاملا مقطعی است.

لازم به توضیح است که «مقطعی بودن» نوع طراحی مطالعه را مشخص می‌کند، در حالی که «همبستگی بودن» به هدف تحلیلی اشاره دارد و این دو مفهوم قابل جایگزینی با یکدیگر نیستند(۳). در اپیدمیولوژی، مطالعات همبستگی به‌عنوان مطالعات اکولوژیک تعریف می‌شوند که واحد تحلیل در آن‌ها گروه است، نه فرد(۴). با توجه به این که داده‌ها در سطح فردی گردآوری و تحلیل شده‌اند، پژوهش از نوع مقطعی تحلیلی بوده و نمی‌توان آن را همبستگی اکولوژیک دانست.

در بخش نتایج مقاله نیز، مطابق توصیه انجمن روانشناسی آمریکا، ضرایب همبستگی همراه با سطح معنی‌داری آنها گزارش شده است(۵). تنها در چکیده، به‌دلیل محدودیت تعداد کلمات، به گزارش P-value بسنده شده که براساس استانداردهای نگارش مقالات علمی قابل قبول است(۶).

منابع

1. Shohani M, Rasouli M, Nasrolahi A. [Moghayeseye Raveshhaye Tadris]. Technology and Research Information System. 2023; 1402(1).[Persian]
2. Kruer RM, Czosnowski Q, Miller EM, Anderson E, Peters H, Basting AT, et al. Expansion of around the clock critical care and emergency medicine clinical pharmacy services at a large urban academic medical center. Journal of the American College of Clinical Pharmacy. 2023; 6(8): 889-99.

* **نویسنده مسؤول:** دکتر محمدرضا یزدانخواه فرد (دانشیار)، گروه آموزشی پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، بوشهر، ایران. m.r.yazdankhah@bpums.ac.ir
الهه عبدالهی (کارشناس ارشد)، گروه آموزشی پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، بوشهر، ایران. (elaheabdollahi2033@gmail.com)؛
دکتر فرحناز کمالی (استادیار)، گروه آموزشی مامایی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، بوشهر، ایران. (Farahnazkamalli2006@yahoo.com)؛
دکتر مرضیه محمودی (دانشیار)، گروه آموزشی آمار زیستی و اپیدمیولوژی، مرکز تحقیقات اعتیاد و سبک زندگی، دانشگاه علوم پزشکی بوشهر، بوشهر، ایران. (Mahmoodi.marzieh@gmail.com)

[Downloaded from ijme.mui.ac.ir on 2026-11-08]

[DOI: 10.48305/25.71]